

Pedagogisch beleid Stichting Peuterspeelzalen (SPiN) in Noordenveld

Voorwoord

Het pedagogisch beleid van de peuterspeelzaal heeft als doel de leidsters, ouders/verzorgers en andere belangstellenden een duidelijk inzicht te geven in de doelstelling en de dagelijkse gang van zaken op de peuterspeelzaal. Het beleid zal voor de leidsters een steun in de rug zijn zonder dat dit stuk elke dag op tafel ligt.

Bij het inwerken van nieuwe leidsters en invalleidsters zal het een handreiking zijn om meer inzicht te krijgen in de werkwijze van de peuterspeelzaal.

Algemene doelstelling peuterspeelzaal

De peuterleeftijd (tussen 2 en 4 jaar) is een belangrijke periode om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren. De peuterspeelzaal is een voorziening, die daarop kan aansluiten door middel van de drie basisfuncties *spelen, ontwikkelen en ontmoeten*.

De algemene doelstelling van de peuterspeelzaal is het bevorderen van de ontwikkeling van jonge kinderen (2-4 jaar) door hen in groepsverband samen te brengen. Er wordt voor het kind de mogelijkheid gecreëerd zich verder te ontplooien, waarbij het accent ligt op de sociaal/emotionele, en motorische en cognitieve ontwikkeling.

*Belangrijk voor ons is het **spelenderwijs** in contact komen van de kinderen met leeftijdsgenootjes, volwassenen en speelmaterialen. De peuterspeelzaal is een samenkomst van peuters om te spelen en geen school. Toch staat spelend leren en de doorgaande ontwikkelingslijn zeer zeker centraal.*

Bij de peuterspeelzaal is de doelstelling kindgericht, terwijl andere vormen van kinderopvang er zijn om ouders/verzorgers in de gelegenheid te stellen bezigheden buitenshuis te verrichten.

Om de doelstelling te verwezenlijken zijn drie aspecten van belang:

1. Het scheppen van ontwikkelingsmogelijkheden
2. De verzorging van de kinderen
3. Het overbrengen van normen en waarden.

Toepassingsgebied

Dit pedagogisch beleid is van toepassing op peuterspeelzalen die aangesloten zijn bij de SPiN.

Verantwoordelijken

De directeur is verantwoordelijk en stelt het beleid officieel vast. In de informatiegids worden de belangrijkste punten uit het pedagogisch beleid beschreven. Ouders ontvangen op verzoek een actueel exemplaar. Ook is de nieuwste versie te lezen op de website.

De leidsters zijn verantwoordelijk voor het handelen in de praktijk volgens het vastgestelde beleid.

De praktische uitwerking van het pedagogisch beleid is terug te vinden in de pedagogische werkplannen die alle locaties zo spoedig mogelijk verder zullen uitwerken.

1. Inleiding

In het pedagogisch beleid en het daarbij behorende werkplan staan de uitgangspunten van onze dagelijkse omgang met de kinderen binnen Kidsca en in het bijzonder de peuterspeelzalen van de SPiN beschreven. Voor ouders geeft het inzicht in hoe wij binnen onze organisatie met kinderen omgaan. Het beleid dient als kapstok voor de medewerkers en geeft richting aan ons handelen in de dagelijkse praktijk. De uitvoering van het pedagogisch beleid wordt beschreven in de pedagogische werkplannen. Deze werkplannen zijn samen met de leidsters per locatie opgesteld en liggen op de locaties ter inzage.

Ouders die hun kind bij ons laten opvangen staan hun kostbaarste bezit, namelijk hun kind, gedurende een deel van de dag aan ons af. Dit betekent dat wij een grote verantwoordelijkheid krijgen. De ouders vertrouwen hun kind aan ons toe en voor ons is het de taak dat wij dit vertrouwen niet beschamen. Zij verblijven bij ons gedurende belangrijke jaren van hun leven, de jaren dat de ontwikkeling heel snel gaat.

De peuterspeelzaal is een aanvulling op de opvoeding thuis. De rol van de peuterspeelzaal in de opvoeding is een ondersteunende. Een goed contact tussen ouders en de (groeps)leiding is dan ook van essentieel belang. De eindverantwoordelijkheid voor de opvoeding zal altijd bij de ouders blijven liggen.

2. Onze visie op opvoeding

Onze visie op opvoeding en ontwikkeling vormt de basis van de dagelijkse omgang met de kinderen en wordt gekenmerkt door de volgende aspecten:

- respect - we werken vanuit de basisgedachte dat ieder kind uniek is;
- ieder kind is van nature een sociaal wezen en gericht op het ontdekken van de wereld om zich heen;
- ieder kind heeft behoefte aan veiligheid, structuur, ritme en continuïteit;
- ieder kind is gericht op zelfstandigheid en zelfredzaamheid.

Kinderen kunnen zich ontwikkelen vanuit een veilige en vertrouwde omgeving. Alhoewel ieder kind algemene fasen doorloopt, doet toch ieder kind dit in zijn eigen tempo en op zijn eigen wijze. Door de kennis die wij bezitten over de ontwikkeling van kinderen kunnen we de kinderen begeleiden in de fase waarin zij zitten.

Van de groepsleiding verwachten wij tevens dat zij vanuit hun kennis en ervaring in staat zijn de ontwikkeling van een kind te volgen en in een vroeg stadium afwijkingen te signaleren. De peuterspeelzaal heeft in die zin soms een preventieve functie. In overleg met de ouders zal naar de juiste aanpak van het probleem worden gezocht. Zonder toestemming van de ouders zal nooit contact met derden worden gezocht.

We staan open voor de ideeën van de ouders over de opvoeding van hun kind. We betrekken de ouders in hoe wij met het kind omgaan door middel van evaluatiegesprekken en gesprekjes bij het brengen en halen van het kind.

Binnen de groep komen kinderen in contact met andere kinderen en volwassenen. Door de wisselwerking tussen het kind en andere kinderen, volwassenen en de omgeving vormt het kind zich. Ook binnen de groep heeft ieder individu recht op een stukje eigen ruimte en de vrijheid van ieder individu wordt beperkt door de vrijheid van de ander.

Wij hebben respect voor anderen want niet iedereen is gelijk.

We werken zoveel mogelijk met vaste leidsters en vaste vrijwilligsters.

Kleinschalige opvang

Op het moment dat er zes kinderen of minder aanwezig zijn op een locatie en er met één professionele kracht wordt gewerkt, beschouwen wij deze locatie als kleinschalige opvang. Dit kan wel eens voorkomen in de kleine kernen. Om calamiteiten op te vangen hebben wij een achterwachtregeling die als bijlage (Bijlage 2) is bijgevoegd bij dit pedagogisch beleid.

3. De basisdoelen van het pedagogisch beleid

In de Wet Kinderopvang worden de vier pedagogische basisdoelen, geformuleerd door Marianne Riksen Walraven in 2000, aangegeven als kader waarin het pedagogisch beleid beschreven moet worden. Deze pedagogische doelen hebben een bepaalde volgorde omdat er een ontwikkeling in zit. Het kind moet zich eerst veilig voelen voor het zich op ander gebied kan ontwikkelen. Hierboven staat hoe wij aankijken tegen de rol die wij hebben als kinderopvang/peuterspeelzaal. Om dit concreter te maken staat hieronder weergegeven hoe wij inhoud geven aan die rol. De leidsters hebben hierin een sleutelrol. Uitwerking van het beleid vindt plaats in de werkplannen zoals deze door de locaties zijn geformuleerd. Naarmate kinderen ouder worden gaan we flexibeler om met dagindeling en vaste patronen en rituelen.

3.1 Het eerste doel is het bieden van een gevoel van veiligheid, van *emotionele veiligheid* want van daaruit kan het kind zich bij ons ontwikkelen. Als het kind zich niet veilig voelt, staat het niet open voor zijn omgeving. Alle energie gaat zitten in de stress en het op zijn hoede zijn. Zich veilig voelen is echt een basisbehoefte en voorwaarde voor de ontwikkeling. Het gevoel van veiligheid wordt bepaald door de interactie met de groepsleiding, de ruimte en het contact met de andere kinderen.

3.2 Als het kind zich veilig voelt komt het tweede basisdoel, gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van *persoonlijke competentie*, aan bod. Van nature is het kind gericht op zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Kinderen willen zelf doen, zelf ervaren, zelf ontdekken. Op elke leeftijd zien we die behoefte. Door het kind hiertoe de gelegenheid te geven, stellen wij het kind in staat zijn persoonlijke competenties als veerkracht, flexibiliteit, zelfstandigheid, zelfvertrouwen en creativiteit te ontwikkelen. De leidster stimuleert het kind te ontdekken, grenzen te verleggen. Het kind mag leren door doen, mag fouten maken en nog een keer proberen. Wij leren het kind zich te uiten, duidelijk te maken wat het wil. Door het aanbod van gevarieerd spelmateriaal kan ieder kind iets kiezen naar zijn eigen wens en behoefte.

3.3 Binnen de groepsopvang van de peuterspeelzaal, het kinderdagverblijf en de buitenschoolse opvang, maar ook binnen de gezinssituatie leert het kind omgaan met andere kinderen en met volwassenen. Het leert communiceren, zich verplaatsen in de ander, samenwerken, anderen helpen en omgaan met conflicten. Ieder individu heeft een sociale verantwoordelijkheid, zowel het kind als de leidster. Allerlei zaken die vallen onder het derde basisdoel: gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van de *sociale competentie*. Het kind doet en ervaart samen met de andere kinderen.

3.4 Het vierde basisdoel is het kind de kans te geven om zich *de normen en waarden, de cultuur, van een samenleving eigen te maken*; de socialisatie. Wij leven in een multiculturele samenleving. Het kind komt overal met andere culturen in aanraking, zo ook binnen onze locaties. Iedere cultuur heeft zijn eigen waarden en normen. Leidsters geven door voorbeeldgedrag aan wat goed en niet goed is. Zo speelt het gedrag van de volwassenen een belangrijke rol bij de morele ontwikkeling van het kind. Groepsregels geven de manier aan waarop wij met elkaar wensen om te gaan. Het kind leert de regels maar ook de cultuur van de maatschappij.

Voor de duidelijkheid zijn de doelen en pedagogische inzet in onderstaand schema weergegeven. Dit geldt zowel voor de kinderopvang als de peuterspeelzalen die zijn aangesloten bij Kidscasa/SPiN. Het is echter niet eenvoudig om dit een schema te vatten, in de praktijk is er veel overlap en zijn de scheidslijnen vaag.

4. Pedagogische doelen en de pedagogische inzet

Pedagogisch doel ►	Emotionele veiligheid
Pedagogische inzet ▼	Het bieden van het gevoel veiligheid, de emotionele veiligheid, is de meest basale doelstelling voor onze vormen van kinderopvang. Het bieden van veiligheid in de meest ruime zin van het woord is van primair belang omdat het bijdraagt aan het welbevinden van het kind maar ook omdat een onveilig klimaat het realiseren van andere pedagogische doelstellingen in de weg staat. Wij werken aan emotionele veiligheid door middel van:
1. leidster kind interactie	<ul style="list-style-type: none"> - zoveel mogelijk vaste leidsters op de groep; - leidsters op de groep die door langdurig contact met het kind streven naar een vertrouwde relatie met het kind; - leidsters zijn sensitief, zij kunnen zich inleven in de belevingswereld van het kind; - leidsters zijn responsief, zij kunnen de verbale en non-verbale signalen verwoorden/vertalen; - leidsters zien ieder kind als een uniek persoon en erkennen de eigenheid van het kind.
2. de binnen- en buitenruimte	<ul style="list-style-type: none"> - de binnenruimte en buitenruimte voldoen qua grootte aan de minimale eisen van de wet, dat wil zeggen min. 3,5m² per kind binnen, 3-4m² buiten; - de inrichting van de binnenruimte is kindgericht in materiaal- en kleurkeuze; - buiten kan het kind zich uitleven in een veilige omgeving; - de sfeer is huiselijk; - binnen de groepsruimte is er ruimte voor rust en ruimte voor activiteit en uitdaging.
3. de groep	<ul style="list-style-type: none"> - kinderen worden in principe in één groep geplaatst; - de dagindeling verloopt volgens een vast patroon met een ritme van activiteiten en rust en met vaste rituelen met ruimte voor spontane activiteit. - wij vinden vaste breng- en haaltijden belangrijk voor het groepsproces; - binnen de groep hebben wij aandacht en respect voor de eigen(aardig)heden van ieder kind.
4. activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - het kind mag zelf activiteiten kiezen; - bij groepsactiviteiten heeft het kind de keuze om wel of niet mee te doen. We stimuleren het kind mee te doen met de activiteiten; - tijdens activiteiten wordt het kind gestimuleerd zelf te kunnen en zelf te doen; - het aanbod van de activiteit sluit aan op de behoefte van het kind; - activiteiten vinden plaats op diverse momenten van de dag.
5. spelmateriaal	<ul style="list-style-type: none"> - kinderen mogen zelf spelmateriaal kiezen om mee te spelen; - kinderen worden uitgedaagd nieuw materiaal te kiezen.

Pedagogisch doel ►	Persoonlijke competentie
Pedagogische inzet ▼	Met persoonlijke competenties bedoelen wij persoonskenmerken als veerkracht, zelfstandigheid en zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Dit stelt een kind in staat problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. Wij werken aan de persoonlijke competentie door middel van:
1. leidster kind interactie	<ul style="list-style-type: none"> - wij hanteren als uitgangspunt dat het kind gericht is op zelfstandigheid en zelfredzaamheid; - wij hanteren als uitgangspunt dat het kind het meest leert door zelf doen; - wij stimuleren het kind te ontdekken, grenzen te verleggen; - wij houden rekening met de ontwikkelingsfase van het kind; - wij observeren volgens een observatieschema
2. de binnen- en buitenruimte	<ul style="list-style-type: none"> - het kind is gericht op het ontdekken van de wereld om zich heen in zijn eigen tempo en aandachtsgebied; - in de binnen- en buitenruimte worden voldoende uitdagingmogelijkheden geboden zonder dat dit leidt tot een overmaat aan prikkels; - binnen veilige ruimten bieden we een uitdagende situatie om het kind te leren “zelf doen”; - wij zien het kind in relatie tot zijn natuurlijke omgeving en brengen het in aanraking met de natuur.
3. de groep	<ul style="list-style-type: none"> - binnen de groep blijven wij het individuele kind zien; - het kind te leren omgaan met het andere kind binnen de groep: delen, accepteren, op elkaar te wachten etc.
4. activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - activiteiten aan te bieden waarbij het kind eigen initiatief kwijt kan, zelfvertrouwen kan krijgen, zelfstandigheid en zelfredzaamheid worden gestimuleerd; - gevarieerde activiteiten aan te bieden, aansluitend bij de belevingswereld van het kind; - het kind te stimuleren van de spelmogelijkheden gebruik te maken.
5. spelmateriaal	<ul style="list-style-type: none"> - het kind leren netjes met materiaal om te gaan; - het kind leren opruimen; - gevarieerd materiaal aan te bieden: materiaal voor fijne en grove motoriek, cognitieve ontwikkeling, taalontwikkeling, creatieve ontwikkeling, sociaal- emotionele ontwikkeling, ontwikkelen van identiteit en zelfredzaamheid en zintuiglijke ontwikkeling; - het spelmateriaal sluit aan bij de ontwikkelingsfase van het kind.

Pedagogisch doel ►	Sociale competentie
Pedagogische inzet ▼	Onder sociale competentie verstaan wij: kunnen communiceren, het zich in een ander kunnen verplaatsen, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen, ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid Wij werken aan sociale competentie door middel van:
1. leidster kind interactie	- de leidster stimuleert het kind tot samen doen, samen delen, samen ervaren met andere kinderen; - in conflictsituaties tussen kinderen is de leidster op de achtergrond en zij begeleidt indien nodig.
2. de binnen- en buitenruimte	- de binnenruimte is zo ingericht dat er plaats is voor rust en activiteit; - wij creëren ruimte voor groepsactiviteiten voor grote en kleine groepen.
3. de groep	- door kinderen de gelegenheid te geven te leren van elkaar. Door wisselwerking tussen kind en andere kinderen vormt het kind zich; - door het kind te leren zich te verplaatsen in de ander; - door het kind te leren zich te uiten; - door het kind te leren zich aan regels te houden; - de kinderen te leren op elkaar te wachten.
4. activiteiten	- door het aanbieden van groepsactiviteiten binnen de eigen groep
5. spelmateriaal	- wij hebben materiaal voor samen spelen en individueel spel; - ook in individueel gericht materiaal zitten sociale aspecten.

Pedagogisch doel ►	Eigen maken van cultuur
Pedagogische inzet ▼	Kinderen krijgen de kans om zich de waarden en normen, de “cultuur” eigen te maken van de samenleving waarvan zij deel uitmaken. Kinderopvang biedt een bredere samenleving dan het gezin. Het kind komt hier in aanraking met andere aspecten van de cultuur en de diversiteit van onze samenleving. Wij werken aan het eigen maken van cultuur door:
1. leidster kind interactie	- binnen de relatie tussen leidster en kind is respect de basis van de omgang; - leidsters maken gebruik van voorbeeldgedrag ten aanzien van de grenzen wat goed is en slecht, wat mag en moet etc.; - reacties van leidsters geven richting en correctie aan het gedrag van kinderen.
2. de binnen- en buitenruimte	- we hebben afspraken over het gebruik van de binnen- en buitenruimten; - na gebruik van een ruimte wordt deze opgeruimd; - wij gaan respectvol om met de natuur en ons milieu.
3. de groep	- we hebben respect voor elkaar en voor de omgeving; - de vrijheid van ieder individu wordt beperkt door de vrijheid van de ander; - we hanteren groepsregels over de manier waarop wij met elkaar wensen om te gaan; - we hebben respect voor andere culturen en staan hiervoor open.
4. activiteiten	- wij geven aandacht aan vieringen en rituelen van onze samenleving; - in de activiteiten sluiten we aan bij de belevingswereld van het kind.
5. spelmateriaal	- in het aanbod van het spelmateriaal geven wij de gelegenheid kennis te maken met de eigen en andere cultuur.

5. Pedagogisch beleid in het bijzonder voor de peuterspeelzalen aangesloten bij de SPiN

Het scheppen van ontwikkelingsmogelijkheden

De ontwikkeling van jonge kinderen vindt voor een groot deel plaats via spel. Speel- en spelmogelijkheden aanbieden is dan ook een van de belangrijkste opdrachten van de peuterspeelzaal. In een uitnodigende omgeving kan het kind zelf initiatief nemen, waar het mee aan de gang wil. Belangrijk is dat er voldoende afwisseling is in activiteiten, werkvormen en materialen. Het vrije spelen vormt een belangrijk onderdeel, daarnaast zijn er meer gestructureerde activiteiten zodat het kind ook op andere gebieden gestimuleerd wordt.

De leidster kan het kind stimuleren door verschillende spelmogelijkheden aan te bieden.

De activiteiten kunnen betrekking hebben op verschillende ontwikkelingsgebieden:

- a. Motorische ontwikkeling
- b. Sociaal/ emotionele ontwikkeling
- c. Cognitieve- en creatieve ontwikkeling
- d. Taalontwikkeling
- e. Ontwikkeling identiteit en zelfredzaamheid.

Motorische ontwikkeling

Op jonge leeftijd maken kinderen een geweldige motorische ontwikkeling door.

Motorische ontwikkeling is een lichamelijk en geestelijk gebeuren dat voortkomt uit de bewegingsdrang van het kind. De motorische ontwikkeling is een niet op zichzelf staand proces: gelijktijdig ontwikkelen zich andere gebieden. Goede prestaties op motorisch gebied geven het kind een gevoel van zekerheid en veiligheid. Een goede motorische ontwikkeling beïnvloedt de intellectuele prestaties en de sociale ontwikkeling wordt hierdoor gestimuleerd.

Er wordt binnen onze speelzaal aandacht besteed aan de ontwikkeling van de grove en fijne motoriek.

De basis van alle motorische ontwikkelingen is de ontwikkeling van:

- a. lichaamsbesef
- b. ruimtelijke oriëntatie
- c. inzicht in verhoudingen, in de ruimte en het platte vlak.

Om bij deze ontwikkeling aan te sluiten hebben we de beschikking over een zo veilig mogelijke ruimte binnen en buiten met veel speelmateriaal, zowel voor de fijne als de grove motoriek.

Voorbeelden van materialen:

Grove motoriek: Grote en kleine blokken

Constructiemateriaal

Poppenhoek speelgoed

Water-/zandtafel

Klimhuis en glijbaan

Fietsjes, tractors, steppen etc.

Fijne motoriek: Verfkwasten, wasco krijt, schaatjes, bordkrijt

Boetseerlei

Puzzels, nopper, hamertje tik

Sociaal- emotionele ontwikkeling

Voor de kinderen binnen de peuterspeelzaal staat “ontmoeten” centraal. Er wordt ruimte en tijd geboden om leeftijdsgenootjes te leren kennen. Tot nu toe was de kring van sociale relaties niet zo groot en deze krijgt nu de kans om zich te vergroten. Het kind kan nu bindingen aangaan met andere personen.

Bij de jongste peuters is sprake van het zogenaamde parallelle spel, er wordt nog niet samengespeeld, zodat er voldoende ruimte voor hen moet zijn. Wel bestaat er wederzijdse nieuwsgierigheid naar

elkaar. Naarmate de kinderen ouder worden zal langzaamaan een bereidheid ontstaan om met elkaar te gaan spelen, elkaar te gaan nadoen of om ook al enigszins met elkaar te overleggen. Er ontstaan verscheidene interacties tussen peuter/peuter of peuter/leidster.

De peuters van 2-4 jaar zitten nog in de leeftijdsfase waarin ze erg op zichzelf geconcentreerd zijn. Ook kunnen ze zich nog niet in gevoelens van een ander inleven. Ze zijn amper in staat hun eigen gevoelens onder woorden te brengen. Deze ontwaken langzaam in deze periode, waar met imitatie- en rollenspel goed op ingespeeld kan worden. De beginperiode op de peuterspeelzaal kan voor een aantal kinderen een grote stap zijn. Sommige kinderen hebben echt een wenperiode nodig, omdat het voor hen voor het “eerst” is dat ze het veilige beschermde wereldje verlaten.

De leidster zal hier alert op moeten zijn; meegaan met de peuter in het proces van vertrouwen krijgen in de ander en het loslaten van de ouder/verzorger.

Cognitieve- en creatieve ontwikkeling

Onder de term cognitief vatten we een aantal gedragsaspecten samen als denken, waarnemen, herinneren en begripsvorming. Op de peuterspeelzaal is veel te bekijken: het kind kan zelfs in bepaalde situaties bezig zijn, maar om hem heen spelen en werken nog andere kinderen. Ook de leidster kan situaties creëren om het denken aan te sporen, om het waarnemingsvermogen te scherpen. Vaak zullen deze dingen onopgemerkt plaatsvinden; daarnaast worden er door de leidster momenten gekozen om er bewust op in te spelen. De interactie van de leidster met het kind speelt een grote rol. Het is van belang dat de leidster deze interactie met het kind aangaat om zo het denkproces met betrekking tot begripsvorming te prikkelen.

Voorbeelden van cognitieve ontwikkeling op de peuterspeelzaal:

- a. Namen lezen: welke naam hoort bij welk kind (kind op den duur herkennen)
- b. Zingen: herkennen van liedjes door bijbehorende bewegingen
- c. Begripsvorming: hard/zacht, groot/klein, dik/dun, veraf/dichtbij, kleuren/vormen
- d. Raadsels
- e. Constructiemateriaal: hierbij ontdekt het kind dat dingen aan elkaar blijven zitten, maar dat het ook weer van elkaar kan. Bv. lego, nopper, blokken
- f. Puzzels: bewustwording van vormen, relaties leggen bv. hoofd op lichaam, beeldvorming (wat het wordt)
- g. Boekjes lezen: relaties leggen, herkenning, vraagstelling

Wat de creatieve ontwikkeling betreft: het kind is eigenlijk niet anders dan creatief bezig. De peuter is aan het exploreren en gaat op zijn manier met de hem omringende wereld bezig. Bij de wat oudere peuter gaat ook de fantasie een rol spelen, gaat het situaties uit- of naspelen. Eerst imiteert het de werkelijkheid, nog later zal het zelf dingen toevoegen aan het spel. Ook knutselen heeft een plaats in het dagritme. Zo maken de peuters kennis met verschillende materialen. Ze worden gestimuleerd om ook mee te doen, maar het blijft vrijwillig.

Taalontwikkeling

Als kinderen op de peuterspeelzaal met elkaar spelen en communiceren is dit een goede stimulans voor de taalontwikkeling. De taalontwikkeling op deze leeftijd (2-4 jaar) gaat steeds met sprongen vooruit. Eerst zien we de fase van het benoemen van dingen die hij tegenkomt op zijn ontdekkingstocht. Daarna wordt de taal meer als communicatiemiddel gebruikt. In deze periode kan het taalgebruik zich ontwikkelen van zinnen met 2-3 woorden tot meer volledige zinnen. De leidster zal ook duidelijk in haar taal en spreken moeten zijn. Naar de kinderen toe zullen de leidsters gevoelens, boodschappen en dergelijke moeten kunnen verwoorden.

Er wordt veel gedaan om de taalontwikkeling te stimuleren, bijvoorbeeld:

- a. Verhalen vertellen: dit geeft een uitbreiding van de woordenschat, betere zinsvorming, begripsvorming, relaties leggen, identificatiemogelijkheden en verruimt het concentratievermogen
- b. Voorlezen, zie a
- c. Opzegversjes – vaak een versje met een herkenningonderwerp

- d. Poppenkast: een alternatief hiervoor is de peuters zelf met de handpoppen te laten spelen. Sommige peuters praten gemakkelijker tegen een pop of knuffel dan tegen een volwassene.

Identiteit en zelfredzaamheid

Het kind durft steeds meer afstand van de ouder/verzorger te nemen omdat het tot besef is gekomen dat ze na verloop van tijd weer terugkomen. Steeds vaker gaat de peuter op eigen kracht op onderzoek uit waardoor het ervaringen opdoet waar de ouder/verzorger buiten staat. Vandaar dat dit de leeftijd is waarop de kinderen op de peuterspeelzaal komen.

In de loop van de tijd ontdekt het kind woordjes als “ik” en de inhoud hiervan. Alles wordt bekeken vanuit zijn “ik” standpunt. Een ander standpunt bestaat voor hem nog niet. De peuter reageert op de wereld vanuit zijn behoeften. Dit kan problemen geven bij het samen spelen met leeftijdsgenootjes. Om zijn pas verworven “ik” gevoel te vergroten eigent de peuter zich allerlei dingen toe. Hij beseft dat hij zelf dingen in beweging kan zetten. Aan het eind van de peuterleeftijd zal hij zich enigszins kunnen verplaatsen in de wensen en gevoelens van een ander. Ook zal de speelzaal de kinderen stimuleren dingen zelf te doen, zoals: het zelf naar de wc gaan, zelf je jas aan en uit doen, zelfstandig speelgoed laten kiezen, zelf opruimen etc.

Naarmate het kind ouder wordt zal de zelfredzaamheid ook toenemen.

Eisen aan de Peuterspeelzalen/Register peuterspeelzalen

Algemeen: vanaf 1 augustus 2010 zijn gemeenten verantwoordelijk om te zorgen voor voldoende aanbod van voorschoolse educatie dat kwalitatief aan de maat is. Gemeenten zijn verder verantwoordelijk om met betrokkenen te zorgen voor een sluitend systeem van werving en toeleiding naar voorschoolse educatie. Gemeenten, schoolbesturen, peuterspeelzalen en kinderdagverblijven gaan gezamenlijke afspraken maken over de organisatie van een doorlopende leerlijn van voor- naar voegschoolse educatie. Gemeenten maken verder met de schoolbesturen afspraken over de resultaten van voegschoolse educatie in de groepen 1 en 2. Verder hebben gemeenten per 1 januari 2011 de verplichting dat de financiële bijdrage van ouders voor elk kind dat deelneemt aan voorschoolse educatie, niet hoger mag zijn dan de financiële ouderbijdrage bij maximale kinderopvangtoeslag. Tot nu toe gold een dergelijke verplichting alleen voor doelgroepkinderen die deelnamen aan voorschoolse educatie. Alle betrokken partijen slaan dus de handen in één om samen te werken rond het jonge kind. Gemeenten, peuterspeelzalen en kinderdagverblijven blijven op grond van deze wet vrij om de mate van samenwerking en wellicht integratie te bepalen. Voor peuterspeelzalen zijn wel landelijke kwaliteitseisen gekomen.

De Wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie geeft de basisvoorwaarden aan waar de voorschoolse educatie aan moet voldoen. Op grond van wetenschappelijk onderzoek is vastgesteld dat deze eisen basisvoorwaarden zijn voor effectieve voorschoolse educatie. De eisen gaan bijvoorbeeld over de groepsgrootte, het minimum aantal dagdelen per week en het opleidingsniveau van de pedagogisch medewerkers.

De kwaliteitseisen kunnen worden gezien als een minimum dat nodig is voor peuters. Het staat gemeenten vrij om, als zij nu reeds een hoger kwaliteitsniveau hebben gerealiseerd, dit onder de nieuwe wet te handhaven. Het kwaliteitskader is van kracht per 1 augustus 2010, met de invoering van het OKE wetsvoorstel. Alle andere eisen zijn per 1 augustus 2010 ingegaan.

Het Landelijk Register Peuterspeelzalen: in dat register worden alle peuterspeelzalen opgenomen die aan de kwaliteitseisen voldoen. Zij verwerven daarmee een legale status. Ouders kunnen zo kiezen voor een goede peuterspeelzaal. Bovendien kunnen zij in het landelijk register opzoeken op welke peuterspeelzalen en in welke kinderdagverblijven er door de gemeente gesubsidieerde voorschoolse educatie plaatsvindt, wanneer hun kind dat nodig heeft.

Toezichtkader VVE: Met ingang van 1 augustus 2010 houdt de Inspectie van het Onderwijs toezicht op voorschoolse educatie op grond van de Wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie. Er is

gestart met een nulmeting in alle gemeenten in Nederland (bestandsopname) en vervolgens is men na een doorlichting per gemeente overgegaan op signaal gestuurd toezicht. Het kader aan de hand waarvan de inspectie toezicht gaat houden is in de Staatscourant gepubliceerd.

De twee belangrijkste punten uit de Harmonisatiewet (wet OKE) zijn: Een kwaliteitsimpuls voor peuterspeelzalen en voorschoolse educatie voor alle kinderen die dat nodig hebben. Alle kansen voor alle kinderen is uitgangspunt van dit Kabinet.

Het wetsvoorstel Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE) regelt dat peuterspeelzalen vanaf 1 augustus 2010 landelijk aan kwaliteitseisen moeten voldoen.

De nieuwe eisen hebben betrekking op de groepsgrootte (maximaal 16 peuters op één groep) en de leidster-kindratio (1 leidster op maximaal 8 peuters). Verder zal op iedere peutergroep ten minste één gekwalificeerde beroepskracht op minimaal PW-3 niveau of één met gelijkgesteld diploma volgens de CAO Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening moeten staan. Peutergroepen mogen niet meer uitsluitend op vrijwilligers draaien.

Vanaf 2012 staan alle peuterspeelzalen uit de gemeente Noordenveld ingeschreven in het Landelijk register Kinderdagverblijven en Peuterspeelzalen.

De peuterspeelzalen van de SPiN voldoen aan de eisen gesteld in de Wet OKE t.a.v. de inzet van personeel, groepsgrootte, opleidingseisen, aanbod VVE, hoogte ouderbijdrage voor VVE-kinderen, pedagogisch beleid, kwaliteit, beschikbare speelruimte, voertaal (Nederlands), achterwachtregeling, klachten en geschillen, gebruik Meldcode Kindermishandeling, vierogenprincipe, vrijwilligersbeleid en voor zover mogelijk medezeggenschap ouders.

De beleidsmedewerker van de gemeente Noordenveld en de coördinator van de SPiN hebben regelmatig contact over de afstemming en ontwikkeling van het peuterspeelzaalwerk.

Kidscasa en SPiN zijn vertegenwoordigd in verschillende werkgroepen vanuit de gemeente en het Centrum voor Jeugd en Gezin. Gemeente breed zijn afspraken gemaakt over de doorgaande lijn, gebruik van kijklijsten, VVE-scholing, gebruik van Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling, toeleiding VVE, zorgroute 0 - 4 jaar. Deze afspraken worden regelmatig (jaarlijks of eerder, indien nodig) geëvalueerd.

De “warme overdracht” tussen onderwijs en kinderopvang en peuterspeelzalen staat dit jaar centraal. Via twee pilots is een en ander uitgetoet. Op dit moment zijn er gesprekken gaande met de diverse organisaties en de gemeente om te komen tot vaste afspraken.

De peuterspeelzaalruimtes voldoen aan de gestelde eisen qua inrichting. Elke peuterspeelzaal wordt door de GGD geïnspecteerd. Elke groep draait met 1 professionele leidster (op minimaal SPW-3 niveau); de peuterspeelzalen vallen daarmee onder ambitieniveau 1. Daarnaast wordt gewerkt met een vaste vrijwilligster of een ouderhulp. Wat van de vrijwilligsters verwacht wordt, staat beschreven in het vrijwilligersbeleid, zie bijlage 2.

Op de VVE-groepen wordt gewerkt met twee professionele leidsters. Die groepen vallen onder ambitieniveau 2.

In verband met de gelijkschakeling van kwaliteitseisen voor kinderopvang en peuterspeelzalen wordt vanaf 2014 ook extra aandacht geschonken aan het vierogenprincipe. Dit houdt in “dat de beroepskrachten, vrijwilligers of stagiaires de werkzaamheden uitsluitend kunnen verrichten terwijl hij/zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene”. De GGD controleert op al deze punten.

Alle leidsters van de SPiN zijn in 2010-2011 geschoold in het taal-en ontwikkelingsprogramma Piramide deel 1. Zeven leidsters hebben in de periode 2011-2013 de Piramidecursus deel 2 en 3 succesvol afgerond. Piramide werd gegeven door Timpaan uit Assen. Gemeente breed worden borgingsbijeenkomsten Piramide door Timpaan georganiseerd. Met de gemeente is de afspraak gemaakt dat alle SPiN-leidsters verplicht zijn deze borgingsbijeenkomsten te volgen. Ook voor 2014 en 2015 worden nog borgingsbijeenkomsten gepland.

Een deel van de leidsters heeft in 2011 en 2012 de cursus “Signalen, handelen en herkennen” gevolgd van Bureau Jeugdzorg. Kennis en borging van het juiste gebruik van de Meldcode en het werken met de afgesproken zorgroutes zal 2014-2015 weer opgefrist kunnen worden met een cursus. EHBO en BHV worden jaarlijks door middel van een herhalingscursus bijgehouden. Nieuwe medewerkers doen zo snel mogelijk een basiscursus.

De peuters die de peuterspeelzaal bezoeken zijn tussen 2 en 4 jaar oud. Van al het personeel (zowel de peuterspeelzaalleidsters als de vaste vrijwilligsters) wordt een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) gevraagd. Deze worden bewaard in de personeelsdossiers op het centraal bureau van Kidsca/SPiN. Wij hanteren daarin de voorgeschreven regelgeving. De medewerkers vallen onder de continue screening van de Dienst Justitie. Vrijwilligers dienen elke 2 jaar een nieuwe VOG aan te vragen. Ook stagiaires die stage lopen langer dan een periode van 60 uur kunnen daar alleen voor in aanmerking komen met een geldige VOG-verklaring.

Qua groeps grootte, eisen van binnen en buitenruimte, vierogenprincipe, veiligheid en gezondheid, voldoen de peuterspeelzalen aan de normen. De gemeente heeft het toezicht uitbesteed aan de GGD. Vanaf 2010 worden de controles jaarlijks door de GGD uitgevoerd waarbij gebruik gemaakt wordt van de nieuwe formulieren voor Risico-Inventarisaties.

Voor verschillende locaties was al samen met het betreffende kinderdagverblijf een Risico-Inventarisatie (die nu nog alleen wordt gebruikt in de Kinderopvang) ingevuld omdat de ruimte zowel door de peuterspeelzaal als de buitenschoolse opvang wordt gebruikt.

Ook voor de andere peuterspeelzalen is besloten om deze RI te gaan gebruiken omdat op steeds meer plaatsen wordt samengewerkt met het kinderdagverblijf. December 2011 zijn alle peuterspeelzaallocaties door de GGD bezocht en heeft de 0-meting plaatsgevonden. Vervolgens worden de locaties jaarlijks door de GGD gecontroleerd.

In 2012 zijn alle peuterspeelzalen door de GGD geïnspecteerd en goedgekeurd. Daarop zijn alle peuterspeelzalen opgenomen in het Landelijk Register.

Vervolgens worden jaarlijks de locaties geïnspecteerd door de GGD.

De laatste inspectierapporten van de GGD zijn te vinden op de website.

6. De verzorging van de peuter

De peuterspeelzaal biedt de ouder/verzorger een veilige en vertrouwde omgeving voor hun kind aan. Dit uit zich in het creëren van een veilige sfeer, maar ook in aandacht voor de praktische veiligheid.

Wanneer een kind bezig is zindelijk te worden, werkt de leidster hier aan mee. Eventueel luiers verschonen is ook geen bezwaar. Na ieder toiletgebruik moeten de peuters de handen wassen met water en zeep.

Er wordt veel waarde gehecht aan de gezamenlijke “fruitpauze”, een vast rustmoment op de ochtend/middag. Wat betreft het eten dat meegegeven wordt, adviseert de speelzaal zoetigheid te vermijden. Wij vragen de ouder/verzorger hier ook rekening mee te houden bij traktaties.

Ook wordt er ruimte gegeven voor kinderen met medicijngebruik. Soms is het nodig dat hiervoor door de ouder/verzorger een speciaal formulier wordt ingevuld en ondertekend. Zowel bij ernstige als minder ernstige infectieziekten is het belangrijk, om verspreiding te voorkomen, dat de ouder/verzorger contact opneemt met de leidster. Deze kan adviseren het kind thuis te laten. De leidster meldt de infectieziekte aan de overige ouders/verzorgers en hangt een mededeling op de deur. De leidsters volgen hierin de adviezen die staan in RIVM “gezondheidsrisico’s in een kindercentrum of peuterspeelzaal 0 – 4 jarigen.”

Medische verzorging mag de peuterleidster niet geven. De stichting houdt zich aan de wet BIG. Dit heeft bijvoorbeeld betrekking op het toedienen van medicijnen of handelingen aan kinderen met suikerziekte. In sommige gevallen wordt er een aanvullende plaatsingsovereenkomst opgesteld en ondertekend door de ouder/verzorger.

Er zal altijd een telefoonnummer bekend moeten zijn waarop de ouder/verzorger bereikbaar is in geval van nood.

7. Veiligheid

Veiligheid staat voorop in de peuterspeelzaal. Alles is aangepast aan de kinderen. Tevens wordt er veilig, kindvriendelijk speelgoed gebruikt. Voor de leidsters is er een gifwijzer aanwezig en een EHBO doos. Tevens hangt in het gebouw een brandblusapparaat en is in ieder lokaal een blusdeken aanwezig. In de wandcontactdozen zijn kinderveilige afsluitingen aangebracht. Voor kinderen gevaarlijke stoffen, zoals schoonmaakmiddelen zijn hoog opgeborgen. De GGD voert regelmatig een inspectie uit.

Buiten spelen:

Voor de kinderen zijn gecertificeerde speeltoestellen beschikbaar. Deze worden jaarlijks gecontroleerd door de firma Faan. Minimaal 1 x per jaar wordt het zand verversd.

Wat te doen bij calamiteiten:

Er is een nooduitgang, in geval van brand, aanwezig. Alle leidsters zijn op de hoogte van het vluchtplan hetgeen zichtbaar voor iedereen is opgehangen.

De leidsters krijgen ieder jaar een herhalingscursus op het gebied van EHBO voor kleine kinderen.

Een deel van de SPiN-leidsters heeft een BHV-diploma. Jaarlijks wordt een herhalingscursus gevolgd.

8. Het overbrengen van normen en waarden

Het is vanzelfsprekend dat op de peuterspeelzaal normen en waarden worden overgebracht. Dat gaat vaak vanzelf. Er zijn talloze interactie momenten van kind/kinderen en kind/volwassene waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen “goed” en “kwaad”, of “stout” en “lief” etc.

De leidster bepaalt uiteindelijk waar de grens ligt.

Binnen een groep kunnen gemakkelijk gedragscodes gehanteerd worden, omdat er om praktische redenen gedragsregels moeten zijn. Bekend zal de uitdrukking zijn: “Dit doen we hier niet”. Hieruit vloeit voort dat de normen en waarden aansluiten op die van de thuissituatie. Door het uitwisselen van praktijkervaringen door de leidsters zal een algemene richtlijn ontstaan.

Het uitgangspunt van de grenzen en regels die gesteld worden zal moeten zijn: het respect hebben voor elkaar en voor de wereld om je heen.

Het is van groot belang voor de gewetensvorming, dat zich juist in deze leeftijdsfase ontwikkelt, dat de leidster haar grenzen zo consequent mogelijk aanhoudt. Niet alleen het aangeven van grenzen maar ook het eigen gedrag van de leidster is voor kinderen op deze leeftijd erg belangrijk. Het “doen” maakt meer indruk dan het “zeggen”. De leidster vervult een voorbeeldfunctie.

9. Aan- en afmelden

De peuter kan via een inschrijfformulier, verkrijgbaar bij de peuterspeelzaal of het Centraal Bureau van de SPiN (of te vinden op de website www.kidscasa.nl), worden opgegeven.

De volgende regels gelden t.a.v. de aanmelding:

- Peuters kunnen worden aangemeld als ze 1 jaar oud zijn.
- Peuters kunnen geplaatst worden vanaf 2 jaar. Voor de eigen veiligheid van de peuters hanteren wij de regel dat de peuters moeten kunnen lopen als zij naar de peuterspeelzaal gaan.
- De wachtlijst wordt gehanteerd op datum van inschrijving

Het afmelden gaat altijd schriftelijk en kan per de 1^e of 15^e van de maand. Er wordt een maand opzegtermijn gehanteerd. Voor de eerste van de maand, waarin de peuter vier jaar wordt of om andere redenen de speelzaal verlaat, moet de afmelding bij de administratie zijn. Wel kan het kind de maand waarin hij/zij vier jaar wordt nog de speelzaal bezoeken. De volgende uitzonderingen gelden voor de afmelding:

- Peuters, die in de maand december vier jaar worden mogen deze maand op de speelzaal blijven.
- Peuters, die zes weken voor de zomervakantie vier jaar worden mogen tot de vakantie op de speelzaal blijven.
- Door medische of sociale indicatie is het in sommige gevallen mogelijk de speelzaaltijd te verlengen.

Plaatsing

De peuters kunnen worden geplaatst vanaf twee jaar. De kinderen komen twee dagdelen per week. Op de ene peuterspeelzaal is er een combinatie van een morgen en een middag. Op andere peuterspeelzalen is sprake van twee ochtenden. Van deze koppelingen van dagdelen kan niet worden afgeweken. Op de locaties in de buitendorpen en in de woensdaggroepen is plaatsing voor 1 dagdeel mogelijk.

Kinderen die geïndiceerd zijn voor de VVE-groep bezoeken 4 dagdelen per week de VVE-peuterspeelzaal.

Het is niet wenselijk eigen kinderen van de leidster in haar peuterspeelzaalgroep te plaatsen. Dit heeft teveel emotionele consequenties voor zowel de peuter als de leidster.

Kinderen met medische en/of sociale indicatie worden soms met voorrang geplaatst. Ook kinderen, die al op een andere speelzaal geplaatst zijn, krijgen voorrang bij plaatsing. In beide gevallen moet bewijs overlegd worden.

Groepssamenstelling

De groep in de peuterspeelzaal bestaat uit maximaal veertien (of 15 mits de ruimte groot genoeg is) kinderen in de leeftijd van twee tot vier jaar. De groep wordt begeleid door een vaste leidster en vrijwilligster/stagiaire of ouder. Er wordt gewerkt in een heterogene groep: het aantal jongens en meisjes varieert.

De VVE-groepen bestaan uit maximaal 16 kinderen. De groep wordt begeleid door twee vaste professionele leidsters.

Een locatie heeft i.v.m. de ruimte een groep van maximaal 10 kinderen ('t Molentje).

Wennen

De beginperiode op de peuterspeelzaal kan voor een aantal kinderen een grote stap zijn. Sommige kinderen hebben echt een wenperiode nodig, omdat het voor hen voor het "eerst" is dat ze het veilige beschermde wereldje van thuis verlaten. De leidster zal hier alert op zijn; meegaan met de peuter in het proces van vertrouwen krijgen in de ander en het loslaten van de ouder/verzorger.

Soms begrijpt het kind niet wat er gaat gebeuren als het voor het eerst naar de peuterspeelzaal gaat. Enige voorbereiding is gewenst. Thuis kan verteld worden dat de peuterspeelzaal leuk is, dat er andere kinderen zijn om mee te spelen en dat er speelgoed is.

De uitnodiging is per locatie verschillend. Er wordt of een uitnodigingskaartje gestuurd of telefonisch contact opgenomen om een afspraak te maken. Ouder en kind worden uitgenodigd voor een kennismakingsbezoek. Deze vindt plaats op de peuterspeelzaal, meestal tussen 9 en half 10 of een half uur aan het eind van de morgen/middag. Dit is afhankelijk van de leidster, groep en overleg met ouder. Tijdens deze kennismaking is er gelegenheid om rond te kijken en al wat mee te spelen. Ouders krijgen aanvullende informatie en er kan informatie worden uitgewisseld.

Op het dagdeel dat het kind daadwerkelijk start, blijft de ouder in eerste instantie, afhankelijk hoe het gaat. De meeste ouders kiezen ervoor toch zo snel mogelijk afscheid te nemen of al een korte periode weg te gaan zodat het kind leert afscheid te nemen en ontdekt dat de ouder na een tijdje ook weer terugkomt. Per kind wordt gekeken wat de beste oplossing is. Het ene kind (en/of ouder) moet langer wennen dan de ander. Dit gaat altijd in overleg met de leidster. Er kan een afspraak gemaakt worden dat ouder of leidster telefonisch contact opneemt over hoe het gaat die morgen.

Peuters hebben nog weinig begrip van tijd en hebben vooral in het begin geen idee wat het betekent als er gezegd wordt: "ik kom je straks weer ophalen". Daarom volgen we op de peuterspeelzaal een gestructureerde dagindeling. Regelmatig terugkerende elementen (vrij spel, de kring, een activiteit, eten en drinken) geven herkenbaarheid en daarmee wordt "straks" verduidelijkt. Na bijvoorbeeld het eten en drinken is het moment van "straks" aangebroken en komen de "ophalers" weer. Deze dagindeling geeft de peuters houvast. Op de peuterspeelzaal wordt gebruik gemaakt van dagritme-kaarten. Door middel van een knijper geeft de leidster aan op welk moment van de dag we bezig zijn.

Soms komt het voor dat een kind niet naar de peuterspeelzaal wil.

Het kan zijn dat het kind langere tijd nodig heeft om te wennen en dat het hem/haar goed doet om samen met een ouder de peuterspeelzaal een paar keer te bezoeken. Een enkele keer is het verstandig om het bezoeken van de peuterspeelzaal nog een paar maanden uit te stellen.

Als het kind de peuterspeelzaal al bezoekt, is er soms sprake van een terugval. Dit kan allerlei oorzaken hebben. Er kan thuis of in de peuterspeelzaal iets gebeurd zijn dat hem/haar dwarszit.

Overleg met de leidster is dan zeker raadzaam.

Is de peuter eenmaal gewend, dan bestaat er dagelijks de mogelijkheid bij het brengen om samen met het kind even iets te doen: een puzzel maken, een boekje lezen, even met Duplo spelen. Op die manier wordt de overgang van thuis naar de peuterspeelzaal vergemakkelijkt. Vanzelfsprekend is het dan ook mogelijk om een (kort) praatje met de leidster of met andere ouders te maken. Dit contactmoment is natuurlijk ook mogelijk bij het ophalen van uw kind.

Dagindeling

Openingstijden:

's Morgens worden de kinderen gebracht om 8.30 uur en weer gehaald om 11.30 uur. De middag duurt van 13.00 - 15.30 uur. Op andere locaties start de ochtend om 8.45 - 11.30 uur.

Twee dagdelen is altijd 5,5 uur in het totaal.

Ook zijn er locaties die beginnen om 8.30 - 11.15 uur.

Er wordt gespeeld en gewerkt volgens een vast ritme. De speelzalen maken gebruik van dagritme-kaarten. Ook de kinderen kunnen zo zien wat er die ochtend of middag op het programma staat.

Ieder dagdeel begint met vrij spel, samen eten en drinken, een activiteit, eventueel een kringactiviteit gevolgd door nogmaals vrij spel. Bij mooi weer zijn de peuters zo veel mogelijk buiten. Het is een eenvoudig programma met veel herkenbare momenten. Zo wordt er voorafgaand aan het eten hetzelfde liedje gezongen en worden er eventueel vinger- en handspelletjes gedaan of een verhaaltje verteld. Op een vast tijdstip gaan de kinderen die zindelijk zijn naar het toilet.

Er wordt zowel 's morgens als 's middags een rustmoment ingelast, waarin het meegebrachte fruit en drinken kan worden genuttigd.

10. Ouderparticipatie

Ouders zijn het verlengstuk van het kind en daardoor zeer belangrijk binnen het speelzaal gebeuren.

We vinden dat we ouders zoveel mogelijk bij de speelzaal moeten betrekken.

De ouderwerkgroep bestaat uit een aantal ouders die de leidsters ondersteunen bij randactiviteiten.

De leden van deze groep worden zoveel mogelijk gevraagd uit ouders van kinderen die op dat moment de speelzaal bezoeken om een zo groot mogelijk betrokkenheid te garanderen.

Voor sommige locaties blijkt het moeilijk om een ouderwerkgroep te formeren (de groep is klein, ouders werken): we blijven echter op zoek gaan naar enthousiaste ouders. Ook wordt er in de nieuwsbrief steeds weer aandacht aan besteed.

Er wordt naar gestreefd om 1 keer per jaar een ouderavond/thema-avond en op sommige locaties een themafeest te organiseren.

Kort kunnen we ouderparticipatie samenvatten in de volgende functies:

- Informatiefunctie: de leidster brengt de noodzakelijke informatie t.a.v. de peuter of speelzaal over aan de ouders. Bij belangrijke wijzigingen wordt dit vermeld in een officiële brief.
- Ontmoetingsfunctie: ouder(s)/verzorger(s) ontmoeten elkaar bij het brengen en halen en praten met elkaar over de peuters. Het brengt soms oplossingen in problemen met hun kinderen.
- Vraagbaakfunctie: op ouder- en thema avonden kunnen kindgerichte onderwerpen aangeboden worden, waar ouders veel informatie over de peuterleeftijd kunnen krijgen.
- Preventieve functie: de leidster kan vroegtijdig eventuele ontwikkelingsstoornissen signaleren en met de betrokken ouders bespreken.

Informereren van ouders:

Op de website www.kidscasa.nl staan de nieuwste inschrijfformulieren, formulier van afmelding, tarieven, pedagogisch beleidsplan en de informatiegids.

Daarnaast kan de ouder/verzorger op de website ook de laatste uitgave van de nieuwsbrief vinden.

De ouder/verzorger krijgt 3-4 keer per jaar via de peuterspeelzaal een nieuwsbrief van de SPiN.

Op de locaties liggen het pedagogisch beleidsplan en het inspectierapport van de GGD ter inzage.

Daarnaast wordt gemeente breed de zorgroute 0 -4 jaar met daarin opgenomen het protocol Kindermishandeling gevolgd.

Kidscasa/SPiN is lid van de Brancheorganisatie Kinderopvang. Belangenbehartiging, informatievoorziening en onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring zijn de belangrijkste doelstellingen van Brancheorganisatie Kinderopvang.

De locaties van de SPiN zijn tevens aangesloten bij Boink.

11. Schoonmaak

De uitvoering van de schoonmaak is verschillend per locatie maar er wordt altijd schoongemaakt na gebruik van de ruimte. Waar ruimtes worden gedeeld door peuterspeelzaal en school valt de schoonmaak onder de school. Waar de ruimte wordt gedeeld door peuterspeelzaal en buitenschoolse opvang wordt onderling de schoonmaak verdeeld. Daar waar alleen de peuterspeelzaal gebruik maakt van het lokaal wordt de schoonmaak gedaan door de leidsters met behulp van de ouders. Let u daarbij op de roosters die hiervoor worden gemaakt. Vele handen maken licht werk.

Door de bezuinigingen is het helaas niet meer mogelijk om vaste schoonmakers in dienst te hebben.

12. Voor- en Vroegschoolse activiteiten

Voor- en Vroegschoolse activiteiten horen bij het Gemeentelijk Achterstanden beleid van de gemeente Noordenveld.

De drie hoofdthema's met betrekking tot VVE* zijn:

- a. taalstimulering
- b. observeren en signaleren
- c. doorgaande lijn peuterspeelzaal – basisschool

* Voor- en Vroegschoolse Educatie

“Ik ben Bas” en “Piramide”:

Op de peuterspeelzalen van de Stichting Peuterspeelzalen in Noordenveld staat sinds september 2011 het taal- en ontwikkelingsprogramma Piramide centraal. Het project is bedoeld om de ontwikkeling te bevorderen. Materialen, boeken en vertelplaten met herkenbare thema's vormen het uitgangspunt. Alle leidsters en invalleidsters hebben scholing gevolgd en zijn deskundig om in hun groep het programma vorm te kunnen geven.

Vanaf 2012 - 2014 zijn 5 borgingsbijeenkomsten/verdiepingsbijeenkomsten worden georganiseerd door Timpaan. Ook voor 2014-2015 worden bijeenkomsten georganiseerd. Over de invulling wordt nog gesproken. De locatiemanagers en coördinator SPiN hebben in 2012 een implementatiecursus voor Piramide gevolgd van Timpaan. De komende jaren zal Piramide gemeente breed steeds meer worden ingevoerd op alle locaties kinderopvang en peuterspeelzaal in de gemeente Noordenveld. Alle peuterspeelzalen van de SPiN hebben een uitgebreide boekencollectie die gelezen en voorgelezen kan worden. Daarnaast werkt de speelzaal met een uitleensysteem van peuterboeken, Boekenpret genaamd. De SPiN heeft ook een centraal abonnement voor de Bibliotheek waar alle locaties gebruik van kunnen maken.

Doorgaande ontwikkelingslijn:

Een peuterspeelzaal is een schakel in de ontwikkelingsketen van kinderen en daarmee een essentiële partner in het lokaal jeugdbeleid. Hiervoor is samenwerking met andere instanties op het gebied van zorg en welzijn belangrijk. We hebben het dan, in eerste instantie, over consultatiebureau en basisonderwijs. Door een goede samenwerking met het basisonderwijs wordt de stap naar de basisschool voor de kinderen zo klein mogelijk.

Observeren, signaleren, overdracht:

Peuterspeelzalen krijgen vanuit landelijk en gemeentelijk beleid steeds meer de taak ieder kind te volgen in zijn ontwikkeling en welbevinden.

Het volgen van kinderen is het uitgangspunt om een doorgaande ontwikkelingslijn te creëren van peuterspeelzaal naar het basisonderwijs.

Als uw peuter bijna de leeftijd van vier jaar heeft bereikt krijgt u van de leidster een observatieformulier, genaamd “de kijklijst”, mee naar huis.

U krijgt op deze manier de gelegenheid eens te lezen hoe uw kind zich op de peuterspeelzaal heeft ontwikkeld. Mocht de lijst aanleiding geven om nog iets door te spreken met de leidster dan kunt u haar uiteraard altijd benaderen.

Wanneer u akkoord gaat met het overdragen van de ingevulde gegevens naar de desbetreffende basisschool waar uw kind naar toe gaat, wordt u gevraagd een handtekening op de kijklijst te zetten. De kijklijst en het bijbehorende protocol liggen ter inzage in de peuterspeelzaal. Deze kijklijsten worden door zowel de peuterspeelzaal, de kinderopvang als het basisonderwijs gebruikt. Ook kunt u deze vinden op de website van de gemeente Noordenveld, www.gemeentenoordenveld.nl

13. VVE (Vroeg- en voorschoolse educatie)

Sinds september 2011 zijn twee locaties aangewezen als VVE-locatie, namelijk 't Drepeltje in Nieuw-Roden en Hummelkoel in Norg.

Op deze twee peuterspeelzalen zijn twee keer twee groepen aangemerkt als VVE-groep. Op deze groepen staan twee professionele leidsters tegelijk in plaats van een professionele leidster en een vaste vrijwilligster. Er is extra aandacht voor taal- en ontwikkelingsstimulering met behulp van Piramide. Kinderen die daarvoor in aanmerking komen worden doorverwezen door de GGD.

Deze kinderen maken 4 dagdelen gebruik van de peuterspeelzaal en betalen daarvoor een gereduceerd tarief (wettelijk bepaald). Daarnaast bestaat de VVE-groep uit twee reguliere groepen. De VVE wordt uitgevoerd in bestaande groepen.

Zeven SPiN-leidsters zijn schoold in Piramide deel 2 en deel 3. Met de gemeente en GGD (voorheen Icare) is de afspraak gemaakt om, met behulp van Timpaan en de opgedane ervaringen verder invulling te geven aan de VVE. Daarvoor wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de bestaande middelen.

Er zijn jaarprogramma's gemaakt.

Op de peuterspeelzalen wordt veelvuldig gebruik gemaakt van thema's en de bijbehorende boeken, liedjes en spelmaterial om die thema's te ondersteunen.

De samenwerking met Icare is in een protocol beschreven en is opgenomen in de zorgroute 0 - 4 jaar die gemeente breed gehanteerd wordt binnen het CJG en de aangesloten organisaties. Deze wordt 1 keer per jaar worden geëvalueerd.

14. Richtlijnen voor signaleren problemen: Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Binnen de gemeente bestaat sinds 2010 een Centrum voor Jeugd en Gezin. De bedoeling hiervan is om alle organisaties te bundelen. Daardoor kunnen gezinnen sneller en duidelijker geholpen worden.

Het is niet eenvoudig de groep kinderen met problemen eenduidig te definiëren omdat op het moment dat door de leidster bij een kind een probleem gesignaleerd wordt, nog niet duidelijk is wat er met het kind aan de hand is.

In veel gevallen gaat het om kinderen die tegen de achtergrond van de groep regelmatig opvallen door hun gedrag, handicap of het anders ontwikkelen. Het betreft kinderen met vermoedelijk een gedrags- of ontwikkelingsstoornis, hetzij een combinatie hiervan. De gedragsuitingen kunnen zijn: hyperactiviteit, inactiviteit, agressief of angstig gedrag. Ontwikkelingsstoornissen kunnen zich voordoen op de gebieden spraak/taal, cognitief, motoriek, spel of sociaal-emotioneel. Het kan ook gaan om kinderen waarbij problemen in de opvoedingssituatie thuis gesignaleerd zijn, bijvoorbeeld problematische relatie ouder/verzorger of gebrekkige lichamelijke verzorging.

Bij vermoeden van verwaarlozing of mishandeling kan de leidster een beroep doen op het protocol Kindermishandeling welke op iedere locatie aanwezig is. Gemeente breed is in 2012 een zorgroute 0-4 jaar opgesteld waar binnen dit protocol kindermishandeling is geïntegreerd.

Hierin staat hoe te handelen bij vermoeden van mishandeling, lichamelijke- en/of geestelijke verwaarlozing.

Deze zorgroute wordt jaarlijks gemeente breed geëvalueerd en zo nodig aangepast.

Een groot gedeelte van de SPiN-medewerkers heeft inmiddels een speciale cursus over dit onderwerp via het CJG en Bureau Jeugdzorg gevolgd.

Vanuit het Centrum van Jeugd en Gezin wordt veel samengewerkt door verschillende instanties. Ook zijn afspraken gemaakt over verschillende zorgroutes. Vanuit GGD (voorheen Icare) worden alle kinderdagverblijven en peuterspeelzalen vier keer per jaar bezocht door een jeugdverpleegkundige. Ook kan bij zorg om een kind, na overleg met de ouders, tussentijds een bezoek aangevraagd worden.

Ook is er nauw contact met de logopediste.

De leidsters gebruiken een checklist om te beoordelen of een kind in aanmerking komt voor een logopedisch onderzoek.

1 keer per twee weken vindt het logopedisch spreekuur plaats in het Centrum voor Jeugd en Gezin in Roden. Voor het maken van een afspraak kunt u contact opnemen met de logopediste die aan het consultatiebureau is verbonden. Wanneer tijdens telefonisch contact blijkt dat een telefonisch advies voldoende is, wordt geen aparte afspraak gemaakt.

15. Aandachtspunten

15.1 Ongevallenverzekering/aansprakelijkheid

Voor peuters, leidsters en vrijwilligsters is een ongevallenverzekering afgesloten; die dekt het risico tijdens de aanwezigheid op de peuterspeelzaal en de door de speelzaal georganiseerde uitstapjes. Bij de uitjes draagt de leidster zorg voor voldoende begeleiding.

De stichting aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor het zoekraken of beschadigen van kleding, meegebracht speelgoed etc.

15.2 Traktaties

Bij een verjaardag of andere festiviteit vragen wij liever niet te trakteren op snoep. Houdt er rekening mee dat er kinderen zijn die allergisch zijn voor bepaalde voedingsstoffen. Overleg met de leidster waar u verstandig op kunt trakteren. Geef de leidster en de eventueel aanwezige vrijwilligster/stagiaire hetzelfde als de kinderen.

15.3 Roken

In de peuterspeelzaal heerst een algemeen rookverbod.

15.4 Bijzondere gebeurtenissen

15.4.1 Geboorte kind

Op iedere locatie wordt op eigen wijze aandacht besteed aan de geboorte van een broertje of zusje van een kind op de peuterspeelzaal

15.4.2 Ziekte peuter

Is een peuter langdurig ziek (langer dan twee weken) dan wordt een kaartje gestuurd of een attentie gemaakt. Er wordt in ieder geval telefonisch contact opgenomen door de leidster. Bij langdurige ziekenhuisopname gaat de leidster op bezoek.

15.4.3 Sterfgeval

Indien een sterfgeval heeft plaats gevonden (ouder, broertje/zusje, peuter zelf) is er een protocol aanwezig hoe te handelen.

15.4.4 Feesten/speciale dagen

Lampions:

Met de groep wordt een lampion gemaakt en liedjes gezongen. Sommige peuterspeelzalen bezoeken het bejaardentehuis.

Sinterklaas:

Sint en Piet brengen geen bezoek aan de peuterspeelzaal (een uitzondering zijn sommige peuterspeelzalen die in of bij het gebouw van een basisschool gevestigd zijn. Daar brengt Sinterklaas soms een kort bezoekje aan de peuterspeelzaal.) Het wordt in iedere groep gevierd met iets lekkers en het ontvangen van een cadeautje. Iedere leidster geeft zelf verdere invulling aan dit feest.

Kerstmis:

Kerst wordt gevierd in de groep zelf alleen met de peuters. Er worden leuke versierselen en verlichting gemaakt. Sommige locaties sluiten het jaar gezamenlijk af met de ouder/verzorger en de kinderen.

Pasen:

Ook aan Pasen wordt aandacht geschonken door middel van het verstoppen van eitjes door de paashaas in de directe omgeving van de speelzaal.

Moederdag/Vaderdag:

We maken een cadeautje voor Moeder- en Vaderdag.

In geval van afwezigheid van een ouder/verzorger (bijvoorbeeld door overlijden) wordt in overleg met de andere ouder/verzorger een cadeautje gemaakt voor een ander familielid (oma/opa).

Peuterfeest:

Eenmaal per jaar wordt door verschillende ouderwerkgroepen en leidsters een peuterfeest georganiseerd. Op de ene speelzaal heet het een Pleinfeest en bij de andere een Zomerfeest.

Sommige locaties doen mee aan activiteiten die in het dorp worden georganiseerd, zoals Molendag in Roderwolde en de braderie in Nieuw-Roden.

14.4.5 Televisie

Ter ondersteuning en verrijking van waar je over praat/speelt/zingt maken diverse peuterspeelzalen incidenteel gebruik van dvd's. Bij het thematisch werken sluit dit goed aan bij de belevingswereld van het kind.

16. Klachtenreglement

Wij hopen dat uw kind een plezierige tijd heeft op de peuterspeelzaal. We zijn ons ervan bewust dat er wellicht iets kan gebeuren wat u als niet plezierig ervaart.

Als er iets is, adviseren wij u om dit altijd eerst met de leidster te bespreken. In overleg kan er gezocht worden naar een passende oplossing.

Komt u er samen niet uit dan kunt u contact opnemen met de coördinator van de SPiN.

Mocht dit contact ook niet het gewenste resultaat geven dan is een reglement ter inzage aanwezig hoe om te gaan met klachten van de ouder/verzorger. Ook kunt u dit klachtenreglement vinden op de website.

Bijlage 1 pedagogisch beleid

Kleinschalige Peuterspeelzaal

Zie verordening Peuterspeelzalen Noordenveld, artikel 11 Aantal beroepskrachten of begeleiders per groep.

Bij een peuterspeelzaal van niveau 1 zijn er bij elke groep ten minste één professioneel leidster plus één begeleidster aanwezig.

Wij menen op deze regel een uitzondering te kunnen maken bij kleine groepen met maximaal 6 kinderen, mits er een achterwacht geregeld is die direct inzetbaar is.

Hierbij verwijzen wij naar *de regeling: kleinschalige opvang binnen de wet kinderopvang* en ook zoals die is geregeld bij Kidscasa *Kinderopvang*.

Kleinschalige kindercentra met maximaal zes kindplaatsen per dag.

Deze centra moeten voldoen aan de regels voor kinderopvang uit het convenant. De achterwachtfunctie is duidelijk geregeld en het kindercentrum beschrijft in het pedagogisch plan hoe ze dit doet

Uit de toelichting op het convenant kwaliteit:

Achterwachtregeling:

Een achterwacht is een volwassene die ingezet kan worden bij een calamiteit. In de situatie dat er minder dan het vereiste aantal pedagogisch medewerkers volgens de regels van de leidster-kindratio aanwezig zijn, en er in die situatie slechts één pedagogisch medewerker aanwezig is, moet er tenminste een andere volwassene als achterwacht in het kindercentrum aanwezig zijn. Met andere woorden: in het geval dat er afgeweken wordt van de leidster-kindratio en er dan maar één pedagogisch medewerker aanwezig is, moet er in het kindercentrum een andere volwassene aanwezig zijn.

Kleinschalige opvang kan, als voldaan wordt aan de leidster-kindratio, werken met 1 pedagogisch medewerker in plaats van, wat nu gebruikelijk is, met 2 pedagogisch medewerkers. In dit geval moet wel een achterwacht geregeld zijn, dat wil zeggen, beschikbaar, maar niet aanwezig.

Indien een locatie van Kidscasa als kleinschalige opvang wordt aangemerkt wordt per locatie beschreven hoe de achterwacht geregeld is. De praktische situatie is per locatie zo verschillend dat dit niet in een algemeen beleidsstuk beschreven kan worden. Alleen de algemene kaders die binnen deze werkinstructie dan beschreven worden zijn hieronder aangegeven. Verder wordt verwezen naar de betreffende werkinstructies.

Bijlage 2:

Vrijwilligersbeleid

Peuterspeelzaal

De kleine Vlieger en De Vlinder te Roden, 't Drempeltje te Nieuw-Roden, het Hummelhonk te Peize, De Kleurdoos te Roderesch en het Molentje te Veenhuizen, 't Clubje te Peize (voorheen Altena), De Hummelkoel te Norg (plus combigroep met De Boskabouters) en Dreumes te Roderwolde.

Sinds 1 januari 2005 zijn de peuterspeelzalen een zelfstandige stichting geworden, nl. Stichting Peuterspeelzalen in Noordenveld. De SPiN is bestuurlijk onderdeel van Kidscasa Kinderopvang & Peuterspeelzalen.

Een vrijwilliger(ster) is iemand die vrijwillig haar diensten aanbiedt binnen de peuterspeelzaal van het SPiN.

Hierdoor wordt de taak van de leidster verlicht en heeft deze meer tijd om direct met de kinderen bezig te zijn.

Indien er op de speelzaal geen vrijwilliger(ster) meer beschikbaar is zal de coördinator inlichtingen vragen bij de Vrijwilligers Vacaturebank. Is hier niemand beschikbaar dan kan er een advertentie geplaatst worden. Ook is er sinds 2013 een nauwe samenwerking met de ISDN. Langdurig werklozen kunnen voor een afgesproken periode ook in aanmerking komen voor een vrijwilligersplaats op een van de peuterspeelzalen.

De vrijwilliger(ster) hoeft niet over een kindgerichte opleiding te beschikken. Ervaring is wel wenselijk, maar niet noodzakelijk. Wij vinden een goede beheersing van de Nederlandse taal van groot belang. Enige affiniteit met het peuterwerk is wel gewenst.

De leeftijd van een vrijwilliger(ster) is minimaal 18 jaar.

Er wordt een kennismakingsgesprek gepland met de coördinator. Daarna volgt een gesprek met de leidster van de groep waar de vrijwilliger(ster) gaat helpen.

De proeftijd van een vrijwilliger(ster) bedraagt één maand. Hierna zal tijdens een gesprek met de leidster worden besloten of de vrijwilliger(ster) de capaciteiten heeft om te functioneren in de speelzaal. Aan alle vaste vrijwilligers wordt een Verklaring omtrent Gedrag (VOG) gevraagd. Deze kosten worden na inlevering van het formulier en de bon door de organisatie betaald.

De opzegtermijn bedraagt 1 maand. Dit geldt voor zowel de vrijwilliger(ster) als voor de peuterspeelzaal.

Het aantal uren van een vrijwilliger(ster) is afhankelijk van de dagdelen waarop zij aanwezig is.

De vrijwilliger(ster) ontvangt van Stichting Peuterspeelzalen in Noordenveld een kleine vergoeding voor haar werkzaamheden; dit gebeurt alleen als de vrijwilliger(ster) aanwezig is.

Tijdens de schoolvakanties is de speelzaal gesloten en heeft de vrijwilliger(ster) ook vakantie.

ADV is niet van toepassing. Enige flexibiliteit in uitzonderlijke situaties kan wel worden verwacht. De leidster op de betreffende groep bepaalt of een situatie uitzonderlijk is of niet.

Cursussen, aangeboden door de SPiN of Kidscasa zullen indien mogelijk ook voor de vrijwilliger(ster) te volgen zijn. Dit gebeurt altijd in overleg met de coördinator.

De vrijwilliger(ster) is niet verantwoordelijk voor het beleid en de werkzaamheden binnen de speelzaal. Wel wordt van haar verwacht dat zij de werkzaamheden uitvoert op een wijze die past bij de

pedagogische uitgangspunten zoals beschreven in het pedagogisch beleid. De leidster houdt dit in de gaten en stuurt de vrijwilligster aan.

De werkzaamheden worden in overleg met de vaste leidster verricht en bestaan voornamelijk uit:

- X werkjes voorbereiden
- X materialen klaar zetten
- X indien nodig met de kinderen naar het toilet gaan
- X afwassen
- X speelzaal opruimen
- X koffie zetten

Daarnaast kan de vrijwilliger(ster) met de kinderen spelen, voorlezen, puzzelen, tekenen etc.

De wettelijke aansprakelijkheidsverzekering van Stichting Peuterspeelzalen in Noordenveld geldt ook voor de vrijwilliger(ster).

Het contact met de ouders over hun kind verloopt alleen via de leidster.

De vrijwilliger(ster) moet de ouder, die vragen, opmerkingen, klachten, o.i.d. heeft verwijzen naar de op dat moment aanwezige leidster.

Van de vrijwilliger(ster) wordt verwacht dat zij de leidster informeert over opmerkingen, klachten e.d. die zij opvangt bij de kinderen en/of ouders.

Informatie over kinderen, ouders, leidsters en vrijwilligsters “blijft” op de peuterspeelzaal. Het is niet de bedoeling dat deze informatie met anderen wordt gedeeld!

Het leidstersoverleg en alle gesprekken, beslissingen en opmerkingen, waarbij de kinderen, leiding en werkgroep betrokken zijn, mogen door de vrijwilliger(ster) niet openbaar worden gemaakt.

Vrijwilligsters zijn in principe niet aanwezig op het leidstersoverleg.

Stichting Peuterspeelzalen in Noordenveld